Fylkesmannen i Oppland

Nord-Fron kommune
Nedregate 50
2640 Vinstra

Dykkar referanse	16/354	Dato 27.01.2016
Vår referanse	2016/354-3 433.52 MCO	
Sakshandsamar	Marte Conradi, tlf. 61 26 60 66	
Avdeling	Miljøvernavdelinga	

Avslag på søknad om skadefelling på jerv i Nord-Fron og Sør-Fron austside

Vi syner til søknad frå landbrukskontoret i Nord-Fron sendt på vegne av beitelaga på Nord-Fron og Sør-Fron austside, samt Nord- Fron og Sør-Fron kommunar, datert 13.01 2016 angåande uttak av jerv i Nord- Fron og Sør-Fron austside.

Med heimel i lov av 19. juni nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfoldloven) § 18 fyrste ledd b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskrifta) § 9, jf. §§ 1 og 3, avslår Fylkesmannen i Oppland søknaden om skadefelling på jerv i Nord-Fron og Sør-Fron austside.

Bakgrunn for søknaden
Bakgrunnen for søknaden er store tap av beitedyr i Vuludalen og kringliggjande område dei seinare åra, fyrst og fremst i Sør-Fron. Erfaringane frå lisensfellinga i desse områda er at jerven ikkje kjem fram til dei områda kor jervebåsar og åtebuer er plassert før etter at lisensfellingsperioden er slut, og at det såleis er vanskeleg å få teke ut jerv i løpet av lisensfellingsperioden. Det har og vist seg vanskeleg å få prioritert dette området for ekstraordinære uttak, då området ligg innanfor jervesona. Landbrukskontoret i Nord-Fron, på vegne av beitelaga i Nord- Fron og Sør- Fron austside, samt Nord-Fron og Sør-Fron kommunar, hevdar at det er heilt naudsynt å få redusert dei store tapa til rovdyr i området om ein skal klare å oppretthalde beitebruken her i framtida.

Vedtekne kvoter for jerv 2015/2016
Rovviltnemnda i region 3/ Oppland har i vedtak datert 11.05.2015 fastsett ei kvote på 6 betinga skadefellingsløyver på jerv i region 3 i perioden 01. juni 2015 – 15. februar 2016. De er så langt ikkje felt dyr av denne kvota. Kvota er primært sett for å handtere skadesituasjonar i beitesesongen.

Lovgrunnlaget
Vedtaket er fatta i medhald av Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§1 og 3, kor det går fram:

§ 18 (*annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene*)
Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk
a) for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer,

Besøksadresse: Gudbrandsdalsvegen 186, 2619 Lillehammer **Postadresse:** Postboks 987, 2604 Lillehammer
Telefon: 61 26 60 00 **Telefaks:** 61 26 61 67 **E-post:** fmoppost@fylkesmannen.no **Org.nr:** 970 350 934
www.fylkesmannen.no/oppland

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,(…)
Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.(…)

Rovviltforskrifta § 1 (formål):
"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter."

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):
"(…) Nasjonalt overvåkingsprogram, for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig."

Rovviltforskrifta § 9 (Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):
"…Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

a. områdets betydning som beitemark
b. skadenes omfang og utvikling
c. potensialet for fremtidige skader
d. muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrensa til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, metoder for felling og utbetaling av fellingsvederlag og/eller dekning av påløpte utgifter med unntak av lønn mv. i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf viltloven § 35."»

I henhald til § 9 i forskrifta kan Fylkesmannen treffe vedtak om iverksetting av felling for å forhindre framtidig skade innanfor ramma av kvote for betinga skadefelling gitt av rovviltnemnda, jf. forskriften § 8.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking
Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):
"Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur."

Etter naturmangfoldlova § 5 er det et mål at artane og deira genetiske mangfald blir ivareteke på lang sikt og at artane førekjem i levedyktige bestander i sine naturlege utbreiingsområde. Tiltak etter naturmangfoldlova skal avvegast mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. Ei slik avveging skal ikkje medføre at målet i § 5 fråvikast, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i anna tempo enn viss naturmangfaldet hadde vore det einaste omsynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Dette er konkretisert nærare gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskrifta og gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i region 3.

Etter naturmangfoldlova § 7 skal prinsippa i §§ 8 til 12 i naturmangfoldlova leggast til grunn som retningsliner ved utøving av offentleg mynde.

Fylkesmannen syner til at dette vedtaket blant anna baserar seg på kunnskap om artanes bestandssituasjon. Vi syner til data frå Nasjonalt overvakingsprogram for rovvilt og reknar kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlova § 8, som tilstrekkelig ivareteke. Føre-var-prinsippet kjem til bruk i situasjonar der ein ikkje har tilstrekkeleg kunnskap, jf. naturmangfoldloven §9.

Gjennom statusrapportar frå Rovdata og anna informasjon frå overvakinga og skandinaviske forskingsprosjekt er det god kunnskap om den samla belastninga jervebestanden blir utsatt for, jf. § 10. Ut over enkelte påkjørslar og predasjon skjer avgangen av jerv i all hovudsak gjennom lisensfelling og ekstraordinære uttak, sånn at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samla belastninga.

Fylkesmannen reknar ikkje naturmangfoldlova §§ 11 og 12 som relevante i dette tilfellet, då søknaden om skadefellingsløyve vert avslått.

Bestandssituasjon for jerv
Tal jerv i den norske bestanden er gjennom fleire år rekna ut frå tal registrerte ynglehi. Jerven ynglar fyrste gong ved 3 -4 års alder, og tispene ynglar ikkje kvart år. I snitt vil om lag 60 % av vaksne tisper yngle det enkelte år. Vidare er det variasjon i ynglesuksess båe mellom enkelttisper og enkeltår, og ein må difor rekne med ujamt tal ynglingar frå år til år. Bestanden av jerv i region 3/Oppland ligg over det fastsette bestandsmålet på fire årlege ynglingar, med ti dokumenterte og antekne ynglingar i 2015. Det vart utført hiuttak ved fire av desse ynglehia.

I tillegg er det utvikla metode for å kunne skilje jerveindivid ved hjelp av DNA-materiale får innsamla ekskrement. Det totalte bestandsnivået for jerv som ein har rekna ut frå DNA-analysane på individnivå ligg noko lågare enn tal jerv ein har rekna ut frå tal registrerte ynglehi i region 3/Oppland. Det var et høgt tal ynglingar av jerv registrert i Sør-Noreg i 2015, noko som kan ha samanheng med gunstige næringsvilkår, m.a. godt smågnagarår i 2014.

Tapsnivå og utvikling – jerv/bufe
Tap av bufe på utmarksbeite erstatta som tap til jerv ble redusert med om lag 300 dyr (sau + lam) i Oppland i 2015 i forhold til 2014, medan dei påviste skadane til jerv auka frå 181 til 193 tilfelle. Denne forskjellen i erstatning til jerv vs. påvist skade til jerv skyldast i stor grad at det har vore stort skadeomfang til jerv, med høg grad av dokumentasjon, i særleg to- tre område i region 3/Oppland i beitesesongen 2015 (blant anna Vuludalen m/nærliggjande område). Brukarane i desse områda har i stor grad fått full erstatning (erstatning for tap utover normaltap), så auka grad av dokumentasjon har ikkje påverka erstatningsutbetalinga i desse områda.

Kommunane med størst tap til jerv i 2015 var Lesja, Ringebu, Dovre og Lom. Tapa i Ringebu var i stor grad i Vuludalen eller nærliggjande område der det no er søkt om skadefelling.

Fylkesmannen si vurdering
I 2015 iverksette Fylkesmannen eit atypisk skadefellingsløyve på jerv i utvalde delområde i fylket. Bakgrunnen for dette var mellom anna låg utteljing på lisensfelling, og at effektiviseringsprosjektet var nystarta og ikkje var komen ordentlig i gang enno. Ein gjorde imidlertid ikkje så gode erfaringar med vedtaket, det var kostnadskrevjande og gav ikkje utteljing i form av felling.

Det har vore store tap til jerv i Vuludalen og dei nærliggjande områda dei siste åra, som har medført store belastningar for enkeltbrukarar i området. Det er lisensfelling som skal vere hovudverkemidlet i bestandsreguleringa av jerv, og ettersom det framleis står igjen nær tre veker av lisensfellingsperioda, og ein ut frå erfaring veit at brorparten av jerv vert felt dei siste vekene av fellingsperioden ser ikkje Fylkesmannen skadefelling som eit aktuelt tiltak på det noverande tidspunktet. Det pågår også ei auka satsing på effektivisering av lisensfellinga i Oppland, blant anna gjennom kanalisering av midlar til konkrete tiltak også i området det no er omsøkt skadefellingsløyve.

Det er lisensfelling vi å arbeide for å lykkast betre med, og her er det også lagt til rette for meir effektiv lisensfelling, mellom anna gjennom justering av regelverket for motorferdsle for tilsynav bås/utkøyring av åte, samt forsøksprosjekt med elektronisk overvaking av bås/bruk av kunstig lyst på åte.

Fylkesmannen og Rovviltnemnda har i tillegg tett dialog med Miljødirektoratet angåande ekstraordinære uttak av jerv, og Rovviltnemnda vedtok i den forbindelse følgjande prioriteringsliste for ekstraordinære uttak i region 3 på møte 21.01.2016:

1. Beitedyrprioriterte områder jf. forvaltningsplanen
2. Sør- og Nord-Fron austside (Musvoldalen/Vuludalen/Frydalen)
3. Finndalen i Lom/Vågå
4. Lordalen i Lesja

Denne prioriteringslista dannar saman med status for lisensfellinga så langt grunnlag for møte mellom Rovviltnemnda og Miljødirektoratet 02. februar 2016 der ein skal vurdere ekstraordinære uttak med hjelp frå SNO.

I påvente av resultat det som er nemnd ovanfor avslår Fylkesmannen søknaden frå landbrukskontoret i Nord-Fron om skadefelling av jerv.

Fylkesmannen sitt vedtak
Med heimel i lov av 19. juni nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfoldloven) § 18 fyrste ledd b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskrifta) § 9, jf. §§ 1 og 3, avslår Fylkesmannen i Oppland søknaden om skadefelling på jerv i Nord-Fron og Sør-Fron austside.

Klageadgang
Dette vedtaket kan påklagast etter forvaltningslovens bestemmelser. En eventuell klage sendes innen tre uker til Fylkesmannen i Oppland. Klagen stiles til Miljødirektoratet.

Med helsing

Ola Hegge e.f. fung. avdelingsdirektør	Marte Conradi rådgiver

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift.

Kopi til:
Miljødirektoratet
Statens Naturoppsyn v/Esben Bø, 2686 Lom